

FILOZOFSKI FAKULTET OSIJEK

„COST ACTION 18121 CULTURES OF VICTIMOLOGY UNDERSTANDING PROCESSES OF VICTIMIZATION ACROSS EUROPE“ (“KULTURE VIKTIMOLOGIJE: RAZUMIJEVANJE PROCESA VIKTIMIZACIJE DILJEM EUROPE“)

mrežna adresa: <https://www.cost.eu/actions/A18121/#tabs+Name:Description>

- **Nositelj projekta:** Sveučilište u Leuvenu
- **Voditelji projekta:** Dr Simon GREEN, s.t.green@hull.ac.uk, Prof Antony PEMBERTON, antony.pemberton@kuleuven.be
- **Razdoblje trajanja provedbe projekta:** 8. 4. 2019. - 7. 4. 2023.

Cost akcija 18121 odobrena je 13. studenoga 2018., počela se provoditi 8. travnja 2019., a završetak je planiran 7. travnja 2023. Zbog uvjeta pandemije koji su utjecali na sve sfere života i rada, bio je pogodan plan aktivnosti. Posebno je izražen negativan utjecaj na aktivnosti u okviru Cost akcije jer one se sastoje od umrežavanja i ostvarivanja različitih suradnji pri čemu su putovanja izrazito česta.

Izvor financiranja: Obzor Europa

U ovoj Cost akciji na različite načine sudjeluje ukupno čak četrdeset zemalja. Neke su stalne članice, a neke surađuju u određenim aktivnostima. Glavni je cilj Cost akcije poboljšati bazu znanja o viktimologiji diljem Europe kako bi se pružio poticaj politici i praksi vik-

timološkog istraživanja smještenog u kontekst kulture. S obzirom na to da oko 90 milijuna Europljana godišnje postanu žrtvama nasilja, opravdanje je za takav cilj evidentno. Specifični ciljevi projekta uključuju koordinaciju istraživanja, usporedbu rezultata viktimoloških istraživanja u Europi, podupiranje teorijske i metodološke ekspertize istraživača, stvaranje dijaloga i suradnje među relevantnim dionicima, razvijanje prilika za diseminaciju, promociju mreže istraživača, savjetovanje i razvijanje politika, razvoj mladih istraživača, podršku održivoj mreži kolaboracije i nakon prestanka Cost akcije.

Viktimologija kao akademska disciplina doživjela je zamjetan razvoj posljednjih nekoliko desetljeća. Iako žrtve više nisu 'zanemarena stranka' kaznenopravnog sustava, narasla je pozornost bila tematski i zemljopisno iskrivljena. Žrtve određenih oblika kaznenog ponašanja (primjerice nasilje u obitelji ili seksualno zlostavljanje) zauzimale su dominantan dio akademskog zanimanja, a istraživanja o iskustvima žrtava uglavnom se provodilo u Sjevernoj Americi, Oceaniji i sjeverozapadnoj Europi. To je rezultiralo daleko bržim dobitima i razvojem u određenim granama viktimologije, dok su drugdje osnovna vik-

mološka pitanja čekala na svoje temeljne i prve odgovore. Namjera je ove Cost akcije razviti inovativan, svrhovit i obuhvatan teorijski okvir za kulturnu viktimologiju. Razumijevanje posredujućih i moderirajućih utjecaja kulturnih konstrukata na viktimologiju poboljšat će razumijevanje dosada do kojeg trenutna baza viktimološkog znanja može biti poopćena na temelju tipova viktimizacije i zemljopisnih lokacija koje su se relativno ekstenzivno drugdje istraživale. Bolje zahvaćanje kompleksnosti zauzvrat će ponuditi uvid u dublje uzročne čimbenike te otvoriti nove perspektive i trase viktimološkog istraživanja.

Rad na projektu podijeljen je u radne pakete i oformljene su radne skupine (working groups) koje se usmjeravaju na tematske cjeline. Ukupno je na Cost akciji 18121 Kulture viktimologije: razumijevanje procesa viktimizacije diljem Europe pet takvih radnih skupina posvećenih temama: komparativna kulturna viktimologija, viktimologija u kulturnim fenomenima, viktimologija u kulturnoj ekspresiji, viktimologija u novonastajućim kulturama i kulturama mladih te kulture viktimološke politike i prakse. Tablica u nastavku prikazuje izvorne nazive radnih skupina na engleskom jeziku kao i voditelje posebnih radnih skupina. Doc. dr. sc. Anita Dremel, docentica Katedre za sociologiju Filozofskog fakulteta Osijek, vodi drugu istraživačku skupinu.

- **WG 1 - Comparative Cultural Victimology**
Radna skupina 1 - komparativna kulturna viktimologija
Prof VASILIKI ARTINOPOULOU
- **WG 2 - Victimology in Cultural Phenomena**
Radna skupina 2 - viktimologija u kulturnim fenomenima
Dr Anita DREMEL

- **WG 3 - Victimology in Cultural Expression**
Radna skupina 3 - viktimologija u kulturnoj ekspresiji
Prof Brenda MURPHY

- **WG 4 - Victimology in Emerging and Youth Cultures**
Radna skupina 4 - viktimologija u novonastajućim kulturama i kulturama mladih
Prof Åsa KÄLLSTRÖM

- **WG 5 - Cultures of Victimological Policy and Practice**
Radna skupina 5 - kulture viktimološke politike i prakse
Dr Michael KILCHLING
Kordinatorica je znanstvene komunikacije ove Cost akcije
Dr Linda ASQUITH.

Područja stručnosti relevantna za ovu Cost akciju uključuju:

kazneno pravo studije devijantnosti u sociologiji istraživanja nasilja, sukoba i rješavanja sukoba u psihologiji međunarodne studije, strateška istraživanja, ljudska prava, globalno i transnacionalno upravljanje sociologiju, antropologiju, etnologiju, kulturne studije

Ključne riječi projekta: viktimologija, kriminologija, kulturni studiji, interdisciplinarnost.

ODJEL ZA BIOLOGIJU SVEUČILIŠTA JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

Na Odjelu za biologiju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku trenutno se provodi dvadeset institucijskih projekata. Razdoblje je provedbe projekata godinu dana (2021. - 2022.).

U ovome broju Sveučilišnog glasnika predstaviti ćemo tri projekta.

Osim projekata navedenih u nastavku, nastavnici Odjela za biologiju rade i kao suradnici na nizu domaćih, međunarodnih i EU projekata u suradnji s različitim institucijama u zemlji i inozemstvu.

„Istraživanje populacije barske kornjače u okolici Osijeka“

- **Nositelj projekta:** Odjel za biologiju
- **Voditelj projekta:** doc. dr. sc. Olga Jovanović Glavaš
- **Vrijednost projekta:** 8.000,00 kuna

Barska kornjača (*Emys orbicularis*) (Slika 1.) jedna je od dviju autohtonih vrsta slatkovodnih

kornjača koje žive na području Hrvatske. Iako naseljava gotovo cijelu Hrvatsku, njezine populacije često su malobrojne. Ta vrsta gmaza živi u slatkovodnim staništima kao što su razne lokve i bare, no zbog sve češćeg negativnog utjecaja čovjeka na prirodna staništa, njezina je brojnost u opadanju. Diljem Hrvatske sve su češće prisutne i sjevernoameričke vrste kornjača (crvenouha i žutouha kornjača) koje je čovjek zbog svog neznanja puštao u prirodu kako bi ih „spasio“ od zatočništva. No zbog neznanja, upitno je preživljavanje naše zavičajne vrste jer se strane vrste kornjača vrlo dobro snalaze u našem okolišu. Često su veće od autohtone vrste te im ne smeta prisutnost ljudi, istiskuju barsku kornjaču iz svojeg prirodnog okruženja i dodatno ugrožavaju opstanak zaštićene vrste. Ovim istraživanjem ispitat će se mogućnost primjene hiperspektralnih kamera (Slika 2.) u svrhu određivanja brojnosti i praćenja stanja populacija barske kornjače u okolici Osijeka kao i za utvrđivanje staro-

sne strukture populacije te će se utvrditi moguća prisutnost već spomenutih invazivnih vrsta. Projekt će se provoditi na području dravskih ritova u okolici Osijeka, na području Parka prirode Kopački rit te u samom gradu na bajerima.

„Utjecaj stresa na mikroorganizme tla“

- **Nositelj projekta:** Odjel za biologiju
- **Voditelj projekta:** izv. prof. dr. sc. Goran Palijan
- **Vrijednost projekta:** 8.000,00 kuna

Na skali ljudskog života tlo je neobnovljiv resurs. Osim za proizvodnju hrane, tlo služi i za proizvodnju industrijske sirovine, biomase za ogrjev, rezervoar biodiverziteta i gena, stanište, skladište ugljika, filter vode i mjesto transformacije otpadnih tvari i ksenobiotika. Sve spomenute funkcije tla ovise o strukturi i prostornoj organizaciji mikroorganizama tla, a s klimatskim promjenama i pro-

mjenom u učestalosti sušenja i vlaženja tla klimatski se efekti lako prenose na mikroorganizme tla mijenjajući respiraciju i brzinu rasta, enzimsku aktivnost, strukturu zajednice i mineralizaciju utječući tako i na tlo. Cilj je ovog istraživanja utvrditi u kojoj su mjeri mikroorganizmi različitih tipova tla otporni na stres koji donose klimatske promjene. Tijekom istraživanja različiti se tipovi tla izlažu ciklusima stresa (Slika 3.) karakterističnog za predviđene klimatske promjene u Republici Hrvatskoj te će po tome biti praćena promjena u različitim mikrobiološkim parametrima. Kako bi se ispitalo učinke stresa, mjere se različiti robusni mikrobiološki parametri koji opisuju aktivnost cijele mikrobne zajednice tla. Nespecifična enzimska aktivnost bit će ispitana fluorescein diacetat testom koji procjenjuje aktivnost mikrobni hidrolitičkih enzima esteraza, proteaza i lipaza. Istovremeno će biti izmjerena sposobnost stvaranja biofilma cijelog tla. Tom se metodom procjenjuje sposobnost stvaranja biofilma

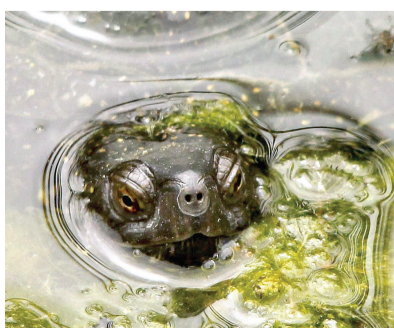
cijele mikrobne zajednice tla.

„Preliminarna istraživanja primjene Lemna-testa u procjeni kvalitete vode Ribnjaka Popovac“

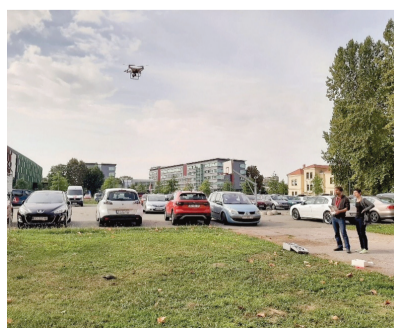
- **Nositelj projekta:** Odjel za biologiju
- **Voditelj projekta:** prof. dr. sc. Janja Horvatić
- **Suradnici na projektu:** doc. dr. sc. Martina Varga, dr. sc. Aleksandra Kocić, Vera Tikas, dipl. ing., stručni savjetnik
- **Vrijednost projekta:** 16.000,00 kuna

Ribnjak Popovac (Baranja) opskrbljuje se vodom iz potoka Karašica, a pražnjenje vode ribnjaka provodi se u Odvodni kanal Karašica (Slika 4.). Cilj je ovog istraživanja utvrditi potencijal Lemna-testa u svrhu određivanja kvalitete vode na primjeru uzoraka vode Ribnjaka Popovac. Budući da su šaranski ribnjaci pročišćivači vode, jer voda koja ulazi u ribnjak naj-

češće je lošije kvalitete od vode koja izlazi iz ribnjaka, za pravilno gospodarenje ribnjakom važno je da ulazna voda bude dobre kvalitete. Na kvalitetu vode upućuju vrijednosti koncentracije nutrijenata, pesticida, broja bakterija kao i količine klorofila a. Biološki odgovor na uvjete prisutne u ispitanim uzorcima vode prikupljenim na istraživanoj postaji daju ekofiziološka laboratorijska istraživanja. Stoga je svrha ovog istraživanja eksperimentalno ispitati utjecaj prisutnih hranjivih tvari i onečišćenja u vodi Ribnjaka Popovac na rast vodene leće (*Lemna minor*) u Lemna-testu. U Lemna-testu određivana je stopa rasta biljaka i akumulacija svježe mase biljaka, koncentracija fotosintetskih pigmenta, koncentracija proteina i količina malondialdehida (MDA) (Slika 5.). Preciznija procjena kvalitete vode nekog vodenog staništa može se postići kombinacijom fizikalno-kemijskih analiza uzoraka vode i utvrđivanjem utjecaja uzoraka na neku modelnu vrstu kao što je *L. minor*.

Slika 1. Barska kornjača (*Emys orbicularis*)

Slika 2. Uporaba hiperspektralnih kamera

Slika 3. Istraživanje mikroorganizama tla

Slika 4. Područje istraživanja ribnjak Popovac

Slika 5. Kultivacija *L. minor* u uzgojnoj komori